Lieta Nr.A420550511
A42-02191-12/36

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2012.gada 24.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese K.Brokane,

piedaloties pieteicējam *A.K.*,
atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Veselības inspekcijas pārstāvjiem *V.D.* un *E.L.* un Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas pārstāvei *A.P.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *A.K.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru *A.K.* tiktu piešķirts arodslimnieka statuss, un par Veselības inspekcijas vadītāja 2011.gada 17.jūnija lēmuma Nr.1.4-2/11289/39 atcelšanu par atteikumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 30.augustā VSIA „Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīca" Aroda un medicīnas centra iekšķīgo un arodslimību ārste sastādījusi Konsultanta slēdzienu, kurā norādīts, ka *A.K.* nav konstatēti kritēriji arodslimībai *(lietas 23.lapa)*.

Nepiekrītot Konsultanta slēdzienam, 2011.gada 14.februārī *A.K.* vērsās Veselības inspekcijā (turpmāk – Inspekcija), lūdzot to pārskatīt un piešķirt arodslimnieka statusu ar 2010.gada 30.augustu *(lietas 60.-62.lapa)*.

Izskatot iesniegumu, sertificēta arodslimību un aroda veselības ārste veikusi *A.K.* medicīniskās dokumentācijas ekspertīzi, 2011.gada 27.aprīlī sagatavojot atzinumu Nr.3308/149/5.3-1 „Par *A.K.* 30.08.2010. sagatavoto medicīnisko atzinumu" (turpmāk – Atzinums), kurā atzīts, ka *A.K.* noteiktās diagnozes ir vispārējas slimības un nav konstatējami kritēriji arodslimībai *(lietas 83.-96.lapa)*.

Ņemot vērā, ka Atzinumā nav konstatēts administratīvā pārkāpuma sastāvs, Inspekcijas Kontroles pārvaldes vadītāja 2011.gada 28.aprīlī pieņēma lēmumu Nr.3308/149/5.3-1, ar kuru nolemts neuzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *(lietas 81.-82.lapa)*.

Uzskatot Sākotnējo lēmumu par nepamatotu, *A.K.* iesniedza sūdzību Inspekcijas vadītājam, vienlaikus lūdzot pārskatīt 2010.gada 30.augusta Konsultanta slēdzienu un piešķirt arodslimnieka statusu ar 2010.gada 30.augustu *(lietas 14.-15.lapa)*.

[2] Inspekcijas vadītājs 2011.gada 17.jūnijā pieņēma lēmumu Nr.1.4-2/11289/39 (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolemts atstāt negrozītu Sākotnējo lēmumu *(lietas 7.-13.lapa)*.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[2.1] Atsaucoties uz Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumu Nr.76 „Veselības inspekcijas nolikums" (turpmāk – Nolikums) 4.1., 4.5. un 4.9.apakšpunktā noteikto, Lēmumā norādīts, ka Inspekcijas eksperts sniedza atzinumu par pieteicējam sniegto medicīnisko atzinumu, un Inspekcijai, ņemot vērā atzinumā konstatēto, bija

jāpieņem lēmums par lietvedības uzsākšanu vai neuzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā, vai uzsāktās lietvedības izbeigšanu.

Ņemot vēra, ka pieteicēju nav apmierinājis sniegtais medicīniskais atzinums, Inspekcija pārbaudīja, vai ārstniecības personu rīcībā ir saskatāms Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 45.[1]panta pirmajā daļā minētais administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Pārbaudē eksperts ir ieguvis un pārbaudījis visu tam pieejamo informāciju, nekonstatējot pārkāpumus ārstniecības personu rīcībā, līdz ar ko pamatoti pieņemts lēmums par atteikumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

[2.2] Lēmumā secināts, ka Atzinums pilnībā atbilst materiālo tiesību normām, kā arī tas sniegts, ievērojot Administratīvā procesa likumā noteiktos procesuālos un formālos priekšnoteikumus. Atzinums satur gan pārbaudīto pierādījumu aprakstu, gan arī šo pierādījumu un konstatēto faktisko apstākļu izvērtējumu. Atzinums ietver arī pamatojumu attiecībā uz pieteicēja konkrēti norādītajiem argumentiem un iebildumiem. Tādējādi lietā ir noskaidroti un izvērtēti visi nepieciešamie apstākļi, kā arī sniegtas skaidras, saprotamas un motivētas atbildes uz pieteicēja jautājumiem, un noradīts, pamatojoties uz kādiem konkrētiem faktiem ir izdarīti attiecīgie secinājumi.

Saskaņā ar Augstākās tiesas judikatūru Inspekcijas atzinums nevienam nav saistošs, tas uzskatāms tikai par speciālistu viedokli, bet viedoklis nevienai personai tieši ne tiesiskās, ne faktiskās sekas nerada, tātad tas nav ne administratīvais akts, ne faktiskā rīcība.

Vienlaikus Lēmumā norādīts, ka izvērtējums veikts, ekspertējot pieteicēja medicīnisko dokumentāciju ģimenes ārstes *I.A.* praksē SIA *„/Nosaukums/”* (ieraksti no 2003.gada), AS *„/Nosaukums/”* Medicīnas sanitārajā daļā un VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” Aroda un radiācijas medicīnas centrā, analizējot informāciju par pieteicēja darba apstākļiem, kas tika iesniegta un arī vērtēta VSIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” Aroda un radiācijas medicīnas centrā, 2010.gada 30.augustā, sniedzot arodslimību ārstes *T.Z.* konsultanta slēdzienu. Atzinuma secinājumu 8., 9. un 10.punktā norādītais balstīts uz medicīniskajā dokumentācijā esošajiem radioloģisko (mugurkaula kakla, krūšu un jostas daļas rtg un magnētiskās rezonanses izmeklējumiem; sirds un asinsvadu ehokardiogrammu un koronarogrāfiju; ultrasonoskopiju vēdera dobuma un mazā iegurņa orgāniem), endoskopisko (fibrogastroduodenoskopiju un kolonoskopiju), funkcionālo (elektrokardiogrammu, veloergometriju, Holtera monitorēšanu), laboratorisko izmeklējumu (asins bioķīmisko rādītāju, vairogdziedzera hormonu, prostatas specifiskā antigēna, gliadīna antivielu) rezultātiem un speciālistu (neirologa, kardiologa, gastroenterologa, ķirurga, arodslimību ārsta, urologa-onkologa) konsultāciju slēdzieniem, kas apstiprina pieteicējam konstatētās sirds – asinsvadu patoloģijas un balsta – kustību aparāta slimību saistību ar aterosklerotiskām izmaiņām asinsvados, metaboliem un hormonāliem traucējumiem, distrofiski – deģeneratīviem procesiem, t.i., organisma novecošanu.

[2.3] Papildus Lēmumā norādīts, ka attiecībā uz kritērijiem arodslimībai būtisks ir darba stāžs darba vides kaitīgo faktoru ietekmē, kas ne vienmēr sakrīt ar apdrošināšanas stāžu, un pieteicēja gadījumā ir daudz mazāks par Vadlīnijās mugurkaula slimību saistīšanai ar arodu noradītajam, proti, nepārtraukts darba stāžs 8-10 gadi, kad fiziska pārslodze ir vismaz 50% darba laika tiešajos darba pienākumos.

[2.4] Attiecībā uz pieteicējam veiktajām veselības pārbaudēm Lēmumā minēts, ka ekspertīzes ietvaros netika izvērtēta pieteicējam 2006., 2007. un 2008.gadā veiktās obligātās veselības pārbaudes kvalitāte un tajās sniegtais medicīniskais atzinums, jo pieteicēja iesniegums nesaturēja norādes par šo apskašu izdarīšanas vietu un atzinumu sniegušajām ārstniecības personām. Saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 10.marta noteikumu Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” (turpmāk –

Noteikumi Nr.219) 44.2. – 44.4.apakšpunktā norādīto, personas veselības stāvoklis var tikt uzskatīts par atbilstošu veicamajam darbam arī tad, ja tā nav „praktiski vesela".

2010.gada 22.aprīlī veiktās obligātā veselības pārbaudes laikā pieteicējam netika konstatēta neviena jauna saslimšana, bet tika vērtēta pieteicēja iesniegtā, kā arī no ģimenes ārsta saņemtā medicīniskā dokumentācija par iepriekš veiktajiem izmeklējumiem, speciālistu apskatēm, noteiktajām diagnozēm un saņemto ārstēšanu, secinot, ka konstatētās slimības rada medicīniskas kontrindikācijas veicamajam darbam, proti, veselības traucējumus, kuru gadījumā pastāv risks attīstīties situācijām darbā, kas rada nelaimes gadījumu risku pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem.

[2.5] Ievērojot, ka atbilstoši Nolikums 3.1.apakšpunktā norādītajam, Inspekcija uzrauga un kontrolē ārstniecības iestādēm saistošo normatīvo aktu izpildi veselības aprūpes un darbspējas ekspertīzes jomā, kā arī veselības aprūpes profesionālo un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādēs, nav pamata pārskatīt 2010.gada 30.augusta arodslimību ārstes Konsultanta slēdzienu un piešķirt arodslimnieka statusu pieteicējam.

[3] 2011.gada 11.jūlijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.K.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteicējs pieteikumā norāda, ka nepiekrīt Inspekcijas norādītajam, ka pieteicēja slimība ir vispārēja saslimšana un ka nav konstatēti kritēriji arodslimībai, un uzskata, ka saskaņā ar spēkā esošiem normatīvajiem aktiem viņam pienākas arodslimnieka statuss, turklāt saskaņā ar Noteikumiem Nr.219 pieteicēja arods ir iekļauts veselībai kaitīgu darbu sarakstā. Pirms stāšanās darba attiecībās 2006.gadā un pēc tam ikgadējās veselības pārbaudēs 2007.gadā un 2008.gadā tika konstatēts, ka pieteicējs ir vesels un var veikt preču pieņēmēja darbu, savukārt 2010.gada 22.aprīlī obligātajā veselības pārbaudē tika konstatēts, ka pieteicējs vairs nevar strādāt savu arodu veselības stāvokļa dēļ, kā arī tika konstatētas 15 slimības. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka šajā gadījumā darbs un arodslimība ir tieši saistīti.

[4] Inspekcija tiesa sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteicēja prasījumu neatzīst un lūdz to pilnā apmērā noraidīt kā nepamatotu, balstoties uz Lēmumā ietverto argumentāciju.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2012.gada 29.februāra lēmumu, kas noformēts rezolūcijas veidā, nolemts lietā atbildētājas – Latvijas Republikas pusē pieaicināt iestādi – Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisiju (turpmāk – Komisija).

Tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā Komisija norāda, ka pieteicējam 3.grupas invaliditāte noteikta ar cēloni „vispārēja saslimšana". Dokumenti par atzītu arodslimību Komisijai nekad nav bijuši iesniegti. Vadošā iestāde valstī arodslimību atzīšanai ir P.Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisija arodslimībās. Dokumentus uz šo komisiju sagatavo ģimenes ārsts, vispirms nosūtot pie arodslimību ārsta. Pēc Komisijas rīcībā esošās medicīniskās dokumentācijas pieteicējam konstatētās slimības nav arodslimību sarakstā.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā un rakstveida paskaidrojumos tiesai ietvertajiem argumentiem.

[7] Inspekcijas pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā minēto argumentāciju.

[8] Komisijas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[9] Izvērtējot lietas materiālus kopsakarā ar procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, tiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums daļā ir noraidāms, savukārt daļā ir izbeidzama tiesvedība.

[10] Sākotnēji administratīvā lieta daļā ierosināta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiek atzīts, ka pieteicēja invaliditātes cēlonis ir arodslimība.

Kā tiesa precizēja šīs lietas sagatavošanas tiesas sēdē, pieteicēja vēlme, vēršoties Inspekcijā, nebija, lai tiktu uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā, bet gan lai pieteicējam tiktu piešķirts arodslimnieka statuss. Līdz ar to precizējams pieteikuma priekšmets daļā, nosakot, ka pieteikuma priekšmets ir labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts arodslimnieka statuss.

Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda, vai Inspekcija, saņemot pieteicēja 2011.gada 14.februāra iesniegumu, pamatoti atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) normām lēmusi par atteikšanos uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību un vai ir pamats izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts arodslimnieka statuss.

[11] Savā iesniegumā, kas Inspekcijā saņemts 2011.gada 14.februārī, pieteicējs lūdz arī pārskatīt Konsultanta slēdzienu.

Inspekcijas kompetence ir noteikta Nolikumā. Saskaņā ar Nolikuma 4.1.apakšpunktu Inspekcijas uzdevums ir veikt ekspertīzes un sniegt atzinumus par veselības aprūpes un darbspējas ekspertīzes kvalitāti ārstniecības iestādē. Savukārt saskaņā ar Nolikuma 4.9.apakšpunktu Inspekcijas uzdevums ir LAPK paredzētajos gadījumos izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas. Inspekcijas uzdevums atbilstoši Nolikuma 4.11.apakšpunktam ir arī atbilstoši kompetencei uzdot novērst konstatētās neatbilstības un kontrolēt uzdevumu izpildi.

No pieteicēja iesnieguma satura ir konstatējams, ka pieteicējs nav apmierināts ar Konsultanta slēdzienu, tāpēc, tiesas ieskatā, ir loģiski, ka Inspekcija iesnieguma izvērtēšanas procesā uzskatīja par nepieciešamu veikt ekspertīzi, vai Konsultanta slēdziens ir pamatots. Tā kā pastāv iespēja, ka pēc ekspertīzes veikšanas un iesnieguma izvērtēšanas varētu konstatēt iespējamu administratīvā pārkāpuma sastāvu, Inspekcija pamatoti ir vadījusies pēc LAPK noteiktā. Inspekcijas pienākums ir reaģēt uz iespējamo administratīvo pārkāpumu veselības aprūpes jomā. Tas savukārt nozīmē, ka, saņemot Atzinumu, Inspekcijai, ņemot vērā Atzinumā konstatēto, jāpieņem lēmums par lietvedības uzsākšanu vai neuzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā *(sk. Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 12.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-945/2011 9.punktu)*. Konkrētajā gadījumā Inspekcija, nekonstatējot pārkāpumus Konsultanta slēdzienā, proti, nekonstatējot, ka tā sastādīšanā izdarīti aplami secinājumi, kas būtu par pamatu atzīt, ka ir pieļauts pārkāpums veselības aprūpē, pieņēma lēmumu neuzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību.

Kā redzams no lietas materiāliem, ekspertīzi veikusi eksperte, kas ir sertificēta arodslimību ārste, sertificēta aroda veselības ārste, kā arī sertificēta eksperte. Minētās ekspertīzes laikā izvērtēta pieteicēja medicīniskā dokumentācija un iesniegto dokumentu kopijas. Ekspertīzes rezultātā sastādītais Atzinums ir vērtējams kā pierādījums lietā atbilstoši LAPK 243.pantam. No Atzinuma arī Inspekcija ir secinājusi, ka Konsultanta slēdzienā pamatoti ir secināts, ka pieteicējam noteiktās diagnozes ir vispārējas slimības un nav konstatēti kritēriji arodslimībai.

Gan ar Sākotnējo lēmumu, gan Lēmumu ir ne tikai atteikts ierosināt administratīvo pārkāpuma lietu, bet tajos ir arī pieteicējam izskaidrots, ka viņa saslimšanas nav tādas, lai būtu pamats konstatēt kritērijus arodslimībai. Proti, ja

Inspekcija būtu secinājusi, ka Konsultanta slēdziens ir paviršs un ka nav vispusīgi izvērtētas pieteicēja diagnozes, tas būtu secināts Atzinumā, uz kā pamata Inspekcijas kompetencē būtu ierosināt administratīvo pārkāpuma lietu un atbilstoši kompetencei uzdot novērst konstatētās neatbilstības. Šāds secinājums izriet arī no Ministru kabineta 2006.gada 6.novembra noteikumu Nr.908 „Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.908) 6.punkta, kas paredz, ka šo noteikumu ievērošanu attiecībā uz darbībām, ko veic ārstniecības personas (piemēram, arodslimību diagnosticēšana, ieraksti medicīniskajā dokumentācijā), kontrolē Inspekcija.

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka Inspekcija, saņemot pieteicēja 2011.gada 14.februāra iesniegumu, ir rīkojusies savas kompetences ietvaros, līdz ar to pieņemtais Lēmums ir tiesisks un pamatots.

[12] Papildus tiesa norāda, ka Lēmumā ietvertais, ka Lēmums nav pārsūdzams, neatbilst LAPK 238.[1]panta ceturtajai daļai, saskaņā ar kuru galīgs ir Administratīvās rajona tiesas nolēmums.

[13] Attiecībā uz pieteikumu daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts arodslimnieka statuss, tiesa konstatē un secina turpmāk norādīto.

[13.1] Lai varētu iesniegt tiesā pieteikumu par administratīvā akta izdošanu, ir jābūt, pirmkārt, administratīvajam aktam, ar kuru atteikts izdot labvēlīgu administratīvo aktu, otrkārt, izdotajam administratīvajam aktam jābūt apstrīdētam augstākā iestādē, izņemot, ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets.

Saskaņā ar Noteikumu Nr.908 12.punktu lēmumu par arodslimības diagnozi pieņem ārstu komisija vai centra ārstu komisija. Ar centra ārstu komisiju Noteikumos Nr.908 saprot valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisiju arodslimībās. Centra ārstu komisija atbilstoši Noteikumu Nr.908 22.punktam pieņem lēmumu, vai attiecīgā slimība ir arodslimība, un izsniedz personai atzinumu. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.908 23.punktu arodslimniekam ir tiesības apstrīdēt lēmuma pieņemšanas procesu Inspekcijā, bet lēmumu pārsūdzēt tiesā.

Konkrētajā gadījumā centra ārstu komisija nav pieņēmusi nekādu lēmumu attiecībā uz pieteicēju. Līdz ar to secināms, ka nav izdots administratīvais akts, ar kuru pieteicējam centra ārstu komisija būtu atteikusi izdot labvēlīgu aktu.

[13.2] Saskaņā ar Noteikumu Nr.908 8., 9. un 10.punktu ģimenes ārsts, ja tas konstatējis veselības traucējumus, ko, iespējams, izraisījuši kaitīgie darba vides faktori, diagnozes precizēšanai nosūta personu pie arodslimību ārsta. Savukārt arodslimību ārsts izmeklē personu, izvērtē tās veselības stāvokli, darba anamnēzi un, ja apstiprinās arodslimības diagnozes iespējamība, tikai tad arodslimību ārsts personu nosūta konsultācijai uz centra ārstu komisiju.

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija invaliditātes izziņā kā invaliditātes cēloni norādīt arodslimību varētu tikai gadījumā, ja to būtu konstatējusi centra ārstu komisija.

Kā redzams no Konsultanta slēdziena, konkrētajā gadījumā arodslimību ārsts nav apstiprinājis arodslimības diagnozes iespējamību un nav nosūtījis pieteicēju uz centra ārstu komisiju, līdz ar to arī attiecībā uz pieteicēju administratīvais akts vispār nav pieņemts.

Savukārt to, vai arodslimību ārsts, nediagnosticējot arodslimību un nenosūtot pieteicēju konsultācijai uz centra ārstu komisiju, rīkojies pamatoti, ir jau izvērtējusi Inspekcija savā Lēmumā.

[13.3] Ņemot vērā iepriekš secināto, ka attiecībā uz pieteicēju nav bijis pieņemts administratīvais akts, ar kuru atteikts izdot labvēlīgu administratīvo aktu, pieteikums

daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu piešķirts arodslimnieka statuss, nav izskatāms administratīvā procesa kārtībā.

Administratīvā procesa likuma 282.panta 1.punkts paredz, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 284.pantu, ja tiesvedība izbeigta, atkārtota griešanās tiesā pret to pašu atbildētāju par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata nav pieļaujama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 282.panta 1.punktu, 283.pantu, 285.-287.pantu, 316.pantu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1]panta ceturto daļu, tiesa

nosprieda:

atstāt negrozītu Veselības inspekcijas vadītāja 2011.gada 17.jūnijā lēmumu Nr.1.4-2/11289/39, bet *A.K.* pieteikumu noraidīt.

Šajā daļā spriedums nav pārsūdzams.

izbeigt tiesvedību daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru *A.K.* tiktu piešķirts arodslimnieka statuss.

Lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā desmit dienu laikā no lēmuma pieņemšanas dienas, iesniedzot blakus sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā.

Nolēmums sastādīts 2012.gada 24.maijā.

Tiesnese K.Brokane